

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

MACIEJ SZPUNAR

30 päivänä huhtikuuta 2024¹

Asia C-650/22

Fédération internationale de football association (FIFA)

vastaan

BZ,

jossa asian käsittelyyn osallistuvat:

Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL (URBSFA),

Sporting du Pays de Charleroi SA,

Fédération Internationale des Footballeurs Professionnels,

Union Nationale des Footballeurs Professionnels ja

Fédération Internationale des Footballeurs Professionnels, Division Europe

(Ennakkoratkaisupyyntö – Cour d’appel de Mons (Monsin ylioikeus, Belgia))

Ennakkoratkaisupyyntö – Työntekijöiden vapaa liikkuvuus – Sopimuksia koskeva kielto – Pelaajien asemaa ja pelaajasiirtoja koskevat FIFA:n säännöt – Seuran ja pelaajan välillä tehdyn sopimuksen ennaikainen päättäminen – Säännöt, joiden mukaan toiselle seuralle, joka ottaa kyseisen pelaajan palvelukseensa, on määrättävä seuraamus – Kyseisen pelaajan tähän toiseen seuraan siirtymistä varten tarvittavan todistuksen antamista koskeva kielto

I Johdanto

1. Tämä Cour d’appel de Monsin (Monsin ylioikeus, Belgia) ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee SEUT 45 ja SEUT 101 artiklan tulkintaa, on esitetty oikeudenkäynnissä, jossa ovat vastakkain jalkapalloilija BZ ja Fédération internationale de football association (Kansainvälinen jalkapalloliitto (FIFA)) ja joka koskee vahinkoa, jota pelaaja väittää kärsineensä tiettyjen FIFA:n antamien, pelaajien ja seurojen välisiä sopimussuhteita koskevien sääntöjen seurauksena.
2. Kyseiset säännöt koskevat korvausta, urheilutoimintaan liittyviä seuraamuksia ja pakollisen kansainvälisen siirtotodistuksen antamista tilanteessa, jossa sopimusta väitetään rikotun ilman perusteltua syytä.
3. Tutkin tässä ratkaisuehdotuksessa, ovatko SEUT 45 artikla, SEUT 101 artikla tai Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 15 artikla esteenä riidanalaisille säännöille.

¹ Alkuperäinen kieli: englanti.

II Tosiseikat, asian käsittelyn vaiheet ja ennakkoratkaisukysymys

A Riidan asianosaiset

4. BZ on entinen ammattijalkapalloilija, joka asuu Pariisissa (Ranska).

5. SA Sporting du Pays de Charleroi on belgialainen jalkapalloseura.

6. FIFA on Pariisissa vuonna 1904 perustettu liitto. Sen kotipaikka on Zürich (Sveitsi), ja siihen sovelletaan Sveitsin oikeutta. FIFA:n tavoitteina, jotka kuvataan FIFA:n perussäännön 2 artiklassa, on muun muassa ”laatia sääntöjä ja määräyksiä, jotka koskevat jalkapalloilua ja siihen liittyviä kysymyksiä, ja huolehtia niiden noudattamisesta”² ja ”valvoa jalkapalloilua kaikissa muodoissaan toteuttamalla kaikki tarpeellisia pidettävät tai suositeltavat toimenpiteet, joilla estetään FIFA:n perussäännön, sen antamien määräysten ja päätösten sekä pelisääntöjen rikkominen”.³ Sen elimiin kuuluvat ”kongressi” ”ylimpänä ja sääntelyelimenä”,⁴ ”neuvosto” ”strategisena ja valvontaelimenä”⁵ sekä ”pääsihteeristö” ”toimeenpanevana, operatiivisena ja hallinnollisena elimenä”.⁶

7. FIFA:n perussäännön 11 ja 14 artiklan nojalla ”liitto, joka on vastuussa jalkapalloilun järjestämisestä ja valvonnasta” tietyssä maassa, voi liittyä FIFA:n jäseneksi muun muassa siellä edellytyksellä, että se on jo jäsenenä jossain FIFA:n tunnustamista kuudesta maanosaliitosta, joita tarkoitetaan FIFA:n perussäännön 22 artiklassa. Niihin kuuluu Union des associations européennes de football (Euroopan jalkapalloliitto, jäljempänä UEFA). Tällaisen liiton on ensin sitouduttava noudattamaan FIFA:n samoin kuin sen maanosaliiton, jossa liitto on jo jäsenenä, perussääntöä, määräyksiä, ohjesääntöjä ja päätöksiä. Käytännössä yli 200 kansallista jalkapalloliittoa on tällä hetkellä FIFA:n jäseninä. Ne ovat näin ollen FIFA:n perussäännön 14 ja 15 artiklan nojalla velvollisia muun muassa ”huolehtimaan siitä, että niiden omat jäsenet noudattavat FIFA:n perussääntöä sekä FIFA:n elinten määräyksiä, ohjesääntöjä ja päätöksiä”,⁷ ja varmistamaan, että kaikki jalkapallo-otteluihin osallistuvat, erityisesti ammattiliigat, seurat ja pelaajat noudattavat niitä. Lisäksi ”seurojen, liigojen tai minkä tahansa muiden jäsenliittoon kuuluvien yhteenliittymien on oltava kyseisen jäsenliiton alaisuudessa ja sen tunnustamia”.⁸

B Riidanalaiset säännöt

8. FIFA hyväksyi 22.3.2014 asiakirjan, jonka otsikkona oli ”Pelaajien asemaa ja pelaajasiirtoja koskevat FIFA:n säännöt” (”Regulations on the Status and Transfer of Players”, jäljempänä RSTP), jotka tulivat voimaan 1.8.2014. Näillä säännöillä kumotaan ja korvataan aikaisemmat, samalla otsikolla hyväksytyt säännöt.

² Ks. FIFA:n perussäännön 2 artiklan c alakohta.

³ Ks. FIFA:n perussäännön 2 artiklan d alakohta.

⁴ Ks. FIFA:n perussäännön 24 artiklan 1 kohta.

⁵ Ks. FIFA:n perussäännön 24 artiklan 2 kohta.

⁶ Ks. FIFA:n perussäännön 24 artiklan 3 kohta.

⁷ Ks. FIFA:n perussäännön 14 artiklan 1 kohdan d alakohta.

⁸ Ks. FIFA:n perussäännön 20 artiklan 1 kohta.

9. RSTP:n 9 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Pelaaja, joka on rekisteröity johonkin liittoon, voidaan rekisteröidä uuteen liittoon vain siinä tapauksessa, että hän on saanut aikaisemman liiton laatiman kansainvälisen siirtotodistuksen. Todistus on annettava ehdoitta, maksutta ja ilman ajallisia rajoituksia. Kaikki tämän vastaiset määräykset ovat mitättömiä. Liitto, joka antaa mainitun todistuksen, on velvollinen toimittamaan siitä jäljennöksen FIFA:lle. Hallinnollinen menettely, jossa todistus annetaan, kuvataan näiden sääntöjen – – liitteessä 3 olevassa 8 artiklassa.”

10. RSTP:n liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 alakohdassa määrätään, että ”aikaisempi liitto ei saa antaa kansainvälistä siirtotodistusta, jos aikaisemman seuran ja ammattilaispelaajan välillä on vireillä sopimusriita tämän liitteen 8.2 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa. – –”.

11. RSTP:n liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 4 kohdan b alakohdassa puolestaan määrätään, että ”aikaisemman liiton on seitsemän päivän kuluessa kansainvälisen siirtotodistuksen pyytämispäivästä – – hylättävä todistusta koskeva pyyntö ja ilmoitettava – – hylkäämisen peruste, joka voi olla joko se, että aikaisemman seuran ja ammattilaispelaajan välinen sopimus ei ole päättynyt, tai se, että sopimuksen ennenaikaisesta purkamisesta ei ole päästy yhteisymmärrykseen.”

12. RSTP:n 17 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Seuraavia määräyksiä sovelletaan, jos sopimus puretaan ilman perusteltua syytä:

1. Sopimuspuoli, joka on rikkonut sopimusta, on kaikissa tapauksissa velvollinen maksamaan korvausta. Ellei kasvattajakorvausta koskevan 20 artiklan ja liitteen 4 määräyksistä muuta johdu eikä asiasta määrätä sopimuksessa, laskettaessa korvauksen määrää sopimuksen rikkomisen vuoksi otetaan huomioon asianomaisessa maassa voimassa oleva lainsäädäntö, urheilulajin erityispiirteet ja kaikki muut objektiiviset perusteet. Nämä perusteet sisältävät muun muassa palkan ja muut edut, jotka pelaajalle on suoritettava voimassa olevan sopimuksen ja/tai uuden sopimuksen perusteella, voimassa olevan sopimuksen jäljellä oleva kesto-aika enintään viiteen vuoteen saakka, kulut ja menot, joita aikaisemmalle seuralle on aiheutunut tai se on maksanut (jaksotettuina sopimusajanjaksolle) ja se, osuuko rikkomus suoja-ajanjaksolle.

2. Oikeutta tällaiseen korvaukseen ei voida luovuttaa kolmannelle osapuolelle. Jos ammattilaispelaajan on suoritettava korvaus, ammattilaispelaaja ja hänen uusi seuransa ovat yhteisvastuussa sen maksamisesta. Korvauksen suuruudesta voidaan määrätä sopimuksessa tai sopia erikseen sopimuspuolten kesken.

– –

4. Korvauksen maksamista koskevan velvoitteen lisäksi määrätään urheilutoimintaan liittyviä seuraamuksia kaikille seuroille, joiden todetaan rikkoneen sopimusta tai joiden todetaan kannustaneen rikkomaan sopimusta suoja-ajanjakson kuluessa. Seuran, joka allekirjoittaa sopimuksen sellaisen ammattilaispelaajan kanssa, joka on päättänyt aikaisemman sopimuksensa ilman perusteltua syytä, oletetaan, kunnes toisin osoitetaan, kannustaneen tätä ammattilaispelaajaa rikkomaan sopimusta. Tästä seuraamuksena seura ei saa rekisteröidä uusia pelaajia kansallisella tai kansainvälisellä tasolla kahden täyden peräkkäisen rekisteröintiajanjakson aikana. Seura saa rekisteröidä uusia pelaajia kansallisella tai kansainvälisellä tasolla vasta

seuraavasta rekisteröintiajanjaksosta lukien sen jälkeen, kun kyseinen urheilutoimintaan liittyvä seuraamus on täysimääräisesti suoritettu. Se ei etenkään saa vedota näiden sääntöjen 6.1 artiklassa tarkoitettuihin poikkeukseen tai väliaikaisiin toimenpiteisiin rekisteröidäkseen pelaajia ennen tätä ajanjaksoa.”

C Pääasian oikeudenkäynti

13. BZ pelasi jalkapalloa ammattilaisena vuosina 2004–2019.

14. Hän allekirjoitti 20.8.2013 nelivuotisen sopimuksen venäläisen ammattilaisjalkapalloseuran Futbolny Klub Lokomotiv (jäljempänä Lokomotiv Moskova) kanssa.

15. Lokomotiv Moskova purki kyseisen sopimuksen 22.8.2014 ja haki FIFA:n riidanratkaisuelimeltä (Chambre de résolution des litiges, jäljempänä riidanratkaisuelin) määräystä, jonka mukaan BZ:n pitäisi maksaa 20 miljoonan euron suuruinen korvaus sillä perusteella, että tämä on syylistynyt sopimusrikkomukseen ja ”sopimuksen päättämiseen ilman perusteltua syytä” RSTP:n 17 artiklassa tarkoitetulla tavalla. BZ esitti tämän jälkeen vastavaatimuksen, jossa hän vaati Lokomotiv Moskovaa suorittamaan maksamattomat palkat ja korvauksen, joka vastaisi sen palkan määrää, joka hänelle olisi pitänyt suorittaa sopimuksen perusteella, jos se olisi ollut voimassa sovitun ajan.

16. Tämän jälkeen BZ alkoi etsiä uutta seuraa, joka olisi voinut ottaa hänet palvelukseensa, mutta se osoittautui vaikeaksi. BZ väittää tämän johtuneen uudelle seuralle aiheutuneesta riskistä joutua suorittamaan yhteisvastuullisesti BZ:n kanssa korvaus, joka hänet saatettaisiin velvoittaa maksamaan Lokomotiv Moskovalle.

17. BZ esittää, että vaikka useat seurat osoittivat kiinnostuksensa, ainoa hänen saamansa tarjous tuli Sporting du pays de Charleroilta, joka lähetti hänelle 19.2.2015 pelaajasopimustarjouksen, johon sisältyi kaksi kumulatiivista lykkäävää ehtoa: että 1) hänet on rekisteröity Union SA Sporting du Pays de Charleroihin ja hänet on sääntöjenmukaisesti hyväksytty edustamaan SA Sporting du Pays de Charleroi viimeistään 30.3.2015 rekisteröity siten, että hän voi osallistua edustusjoukkueessaan kaikkiin Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL:n (Belgian kuninkaallisen jalkapalloliitto, jäljempänä URBSFA), UEFA:n ja FIFA:n järjestämiin virallisiin kilpailuihin, ja että 2) hän saa (samassa määräajassa) kirjallisen ja ehdottoman vahvistuksen siitä, että Sporting du Pays de Charleroin ei voida katsoa olevan yhteisvastuussa minkään sellaisen korvauksen (eikä etenkään sopimusrikkomuksen johdosta maksettavan korvauksen) maksamisesta, josta BZ on mahdollisesti vastuussa Lokomotiv Moskovalle.

18. BZ:n ja Sporting du Pays de Charleroin neuvonantajat pyysivät kirjeitse, ensin mainitut 20.2.2015 ja jälkimmäiset 5.3.2015, sekä FIFA:lta että URBSFA:lta vahvistusta siihen, että BZ voitaisiin rekisteröidä ja katsoa sääntöjenmukaisesti edustuskelpoiseksi, jotta hän voisi siirtyä Sporting du Pays de Charleroin edustusjoukkueeseen, ja ettei RSTP:n 17 artiklan 2 ja 4 kohtaa sovellettaisi häntä vastaan.

19. FIFA vastasi 23.2.2015 päivätyllä kirjeellä, että ainoastaan toimivaltaisella päätöksentekuelimellä – eikä sen hallintoelimellä – oli toimivalta soveltaa RSTP:tä. URBSFA puolestaan ilmoitti 6.3.2015, että FIFA:n sääntöjen mukaan BZ:ää ei voitaisi rekisteröidä niin kauan kuin hänen aikaisempi seuransa ei ole antanut kansainvälistä siirtotodistusta.

20. FIFA:n riitojenratkaisuelin hyväksyi Lokomotiv Moskovin vaatimuksen osittain 18.5.2015 tekemällään päätöksellä ja vahvisti BZ:n maksettavaksi 10,5 miljoonan euron korvauksen ja hylkäsi BZ:n vaatimukset. Riitojenratkaisuelin päätti myös, että RSTP:n 17 artiklan 2 kohtaa ei sovellettaisi BZ:aan tulevaisuudessa. Tämä päätös pysytettiin muutoksenhaussa Court of Arbitration for Sportissa (urheilun välitystuomioistuin, jäljempänä CAS) 27.5.2016.

21. BZ otettiin 24.7.2015 päivätyllä sopimuksella Olympique de Marseille -seuran (Ranska) palvelukseen.

22. BZ nosti 9.12.2015 Tribunal de commerce du Hainaut'n Charleroin toimipaikassa (Belgia) kanteen FIFA:a ja URBSFA:ta vastaan ja vaati 6 miljoonan euron suuruista korvausta ansionmenetyksestä, jota hän väittää aiheutuneen niiden laiminlyöntien eli edellä mainittujen, hänen unionin oikeuden perusteella lainvastaisina pitämiensä riidanalaisten sääntöjen soveltamisen vuoksi.

23. Kyseinen tuomioistuin totesi 19.1.2017 antamallaan tuomiolla BZ:n vaatimuksen lähtökohtaisesti perustelluksi ja tuomitsi FIFA:n ja URBSFA:n maksamaan alustavasti 60 001 euron suuruisen summan.

24. FIFA on valittanut tästä tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen. Myös oikeudenkäyntiin väliintulijana osallistuva URBSFA vaatii 19.1.2017 annetun tuomion muuttamista.

D Ennakkoratkaisukysymys

25. Edellä esitetyn perusteella Cour d'appel de Mons (Monsin ylioikeus) on esittänyt 19.9.2022 tekemällään välipäätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 17.10.2022, unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko SEUT 45 ja SEUT 101 artiklaa tulkittava siten, että niissä kielletään

- periaate, jonka mukaan pelaajan ja sen seuran, joka haluaa ottaa hänet palvelukseensa, on maksettava yhteisvastuullisesti sille seuralle suoritettava korvaus, jonka kanssa sopimus on päätetty ilman perusteltua syytä, sellaisena kuin tästä periaatteesta määrätään RSTP:n 17 artiklan 2 kohdassa, luettuna yhdessä saman artiklan 4 kohdan mukaisten urheilutoimintaan liittyvien seuraamusten ja 1 kohdan mukaisten taloudellisten seuraamusten kanssa;
- liiton, johon pelaajan aikaisempi seura kuuluu, mahdollisuus olla antamatta kansainvälistä siirtotodistusta, joka on tarpeen, jotta uusi seura voisi ottaa pelaajan palvelukseensa, jos tämän aikaisemman seuran ja pelaajan välillä on vireillä oikeusriita (RSTP:n 9.1 artikla ja sen liitteessä 3 oleva 8.2 artiklan 7 kohta)?”

26. Kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet FIFA, BZ, URBSFA, Fédération internationale des associations de footballeurs professionnels (jalkapallon kansainvälinen pelaajayhdistysten kattoliitto, jäljempänä FIFPro),⁹ tämän liiton Euroopan osasto FIFPro Europe, Union Nationale des Footballeurs Professionnels (jäljempänä UNFP), Kreikan, Ranskan, Italian ja Unkarin hallitukset sekä Euroopan komissio. FIFA, BZ, URBSFA, FIFPro, FIFPro Europe, UNFP, Kreikan hallitus ja komissio osallistuivat istuntoon, joka pidettiin 18.1.2024.

III Oikeudellinen arviointi

A Tutkittavaksi ottaminen

27. FIFA ja URBSFA väittävät ennakkoratkaisupyynnön olevan liian epätasällinen ja esittävät, että pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevaa riitaa olisi pidettävä ”täysin valtionsisäisenä” sillä seurauksella, että nyt käsiteltävä asia pitäisi jättää tutkimatta. Myös Unkarin, Kreikan ja Ranskan hallitukset ovat epävarmoja asian tutkimisedellytysten täytymisestä.

28. En voi yhtyä tähän väitteeseen. Oikeudelliset ongelmat ilmenevät täysin selvästi ennakkoratkaisupyynnöstä. Kaikki asianomaiset osapuolet ovat ymmärtäneet kaikilta osin ennakkoratkaisukysymyksen merkityksen ja asiayhteyden sekä tosiasiallisen ja oikeudellisen asiayhteyden, jossa se on esitetty, samoin kuin sen, että riita oli siinä mielessä rajat ylittävä, että jalkapalloilija, joka oli Ranskan kansalainen ja asui Ranskassa, väitti, että häntä oli estetty muuttamasta harjoittamaan ammattiaan Belgiaan.¹⁰

B Asiakysymys

29. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kysymyksellään lähinnä selvittämään, estävätkö SEUT 45 ja SEUT 101 artikla soveltamasta FIFA:n sääntöjä, joissa vahvistetaan, että 1) pelaajan ja seuran, joka haluaa ottaa hänet palvelukseensa, on maksettava yhteisvastuullisesti korvaus seuralle, jonka kanssa sopimus on päätetty ilman perusteltua syytä, ja 2) liitolla, johon pelaajan aikaisempi seura kuuluu, on mahdollisuus olla antamatta kansainvälistä siirtotodistusta, joka on tarpeen, jotta uusi seura voisi ottaa pelaajan palvelukseensa, jos tämän aikaisemman seuran ja pelaajan välillä on vireillä oikeusriita.

1. Metodologisia huomautuksia

30. Muistutettakoon siitä, että unionin tuomioistuin on antanut äskettäin kaksi periaateratkaisua, jotka koskevat sääntöjä, joita ovat antaneet yksityiset elimet, jotka ovat vastuussa jalkapallo-otteluiden järjestämisestä ja valvonnasta maailmanlaajuisesti, Euroopassa ja

⁹ FIFPro, FIFPro Europe ja UNFP ovat liittoja tai ”järjestöjä”, jotka edustavat ammattijalkapalloilijoita maailmanlaajuisesti, Euroopassa ja Ranskassa. Nämä liitot pyysivät saada osallistua vapaaehtoisesti väliintulijoina pääasian oikeudenkäyntiin sen jälkeen kun kansallinen tuomioistuin oli päättänyt esittää asiassa ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimella. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ilmoittanut unionin tuomioistuimelle, että kyseisiä kolmea kantajina olevaa liittoa on niihin sovellettavien kansallisten oikeudenkäyntisääntöjen nojalla pidettävä oikeudenkäynnin osapuolina. Tämän seurauksena ne voivat osallistua kirjalliseen ja suulliseen vaiheeseen unionin tuomioistuimessa.

¹⁰ Koska siis nyt käsiteltävän asian tosiseikat eivät rajoitu yksinomaan yhden jäsenvaltion sisälle, ei ole tarpeen tutkia poikkeuksia, jotka sisältyvät 15.11.2016 annettuun tuomioon Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874, 50 kohta).

kansallisella tasolla.¹¹ Tämä viittaa siihen, että aivan äskettäin on nähty merkittävästi vaivaa aikaisemman oikeuskäytännön tiivistämisessä ja yhtenäistämässä. Koska voin siis nojautua näihin tuoreisiin tuomioihin, keskityn tässä ratkaisuehdotuksessa ensisijaisesti nyt käsiteltävän asian erityispiirteisiin.¹²

31. Unionin tuomioistuin tarkastelee riidanalaisten sääntöjen kaltaisia sääntöjä sekä kilpailusääntöjen että sisämarkkinasääntöjen valossa.¹³ Siten SEUT 101 ja SEUT 45 artikla ovat lähtökohtaisesti sovellettavissa nyt käsiteltävään asiaan. Tämä on pragmaattinen lähestymistapa, joka voi kuitenkin johtaa mahdollisesti hankaliin tilanteisiin, kuten pyrin hyvin lyhyesti osoittamaan.

32. Perussopimusten logiikan mukaan sekä perusvapauksien että kilpailusääntöjen tavoitteena on sisämarkkinoiden toimivuuden varmistaminen.¹⁴ Tässä asiayhteydessä sisämarkkinoista ja kilpailusta tehdyssä pöytäkirjassa (N:o 27) selvennetään nimenomaisesti, että SEU 3 artiklassa määritellyt sisämarkkinat käsittää järjestelmän, jolla taataan, ettei kilpailu vääristy.¹⁵ Perussopimusten alkuperäinen näkemys oli ollut se, että perusvapaudet oli osoitettu jäsenvaltioille julkisyhteisöinä, kun kilpailusääntöjen tarkoituksena oli velvoittaa yksityisiä yrityksiä.

33. Tämä erottelu on kuitenkin hämärtynyt vuosien aikana. On usein vaikeaa kiistää sitä, että jotkin yksityiset yhteisöt toimivat hyvin samalla tavoin kuin valtio joko jo pelkästään sen vuoksi, että niillä on taloudellista valtaa, tai sen vuoksi, miten ne antavat ”sääntöjä”, ja päinvastoin on muita tilanteita, joissa valtion toimet ovat pikemminkin samankaltaisia kuin yksityisen yrityksen. Unionin tuomioistuimen on (oli) siten pysyttävä tällaisen kehityksen mukana, ja se on kehittänyt oikeuskäytäntöään: yhtäältä tietyissä tilanteissa joitakin sisämarkkinoiden vapauksista on sovellettu yksityisiin yhteisöihin,¹⁶ kun toisaalta tietyissä muissa tilanteissa jäsenvaltion toimien on katsottu kuuluvan kilpailuoikeuden piiriin.¹⁷ Tämän kysymyksen kattava ja lopullinen arviointi ylittäisi tämän ratkaisuehdotuksen alan.

34. Unionin tuomioistuin on lisäksi joissain tapauksissa todennut, että samaan tosiseikkojen kokonaisuuteen sovelletaan sekä perusvapauksia että kilpailusääntöjä. Toisin sanoen lähestymistapana ei ollut enää binäärinen valinta (joko kilpailusäännöt tai perusvapaudet) vaan

¹¹ Ks. tuomio 21.12.2023, European Superleague Company (C-333/21, EU:C:2023:1011) ja tuomio Royal Antwerp Football Club (C-680/21, EU:C:2023:1010; jäljempänä tuomio Royal Antwerp Football Club). Unionin tuomioistuin antoi lisäksi samana päivänä tuomion, jossa se tutki sääntöjä, joita kansainvälinen urheiluliitto oli ottanut käyttöön luistelun alalla: ks. tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio (C-124/21 P, EU:C:2023:1012).

¹² Pidän esimerkiksi monia oikeuskysymyksiä selvinä, kuten sitä, että FIFA:n ja URBSFA:n kaltaisten yhteisöjen, joilla on niiden perussääntöjen mukaan asema liittoina, joihin sovelletaan yksityisoikeutta ja jotka vastaavat jalkapallo-otteluiden järjestämisestä maailmanlaajuisesti, Euroopassa tai kansallisella tasolla, antamat säännöt kuuluvat unionin oikeuden soveltamisalaan.

¹³ Mainittakoon sivumennen, että se, että unionin tuomioistuin soveltaa sekä kilpailusääntöjä että sisämarkkinasääntöjä rinnakkain, on verratoin uusi ilmiö. Unionin tuomioistuin totesi näet tuomiossa Bosman ensin, että kyseiset säännöt olivat SEUT 45 artiklan vastaisia, minkä jälkeen se turvautui prosessiekonomiaan ja totesi, että ei ollut ”syytä” lausua nykyisten SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan tulkinnasta. Ks. tuomio 15.12.1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463, 138 kohta). Lisäksi pitäisi mainita sivumennen, että kyseisessä asiassa annetussa julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa käsiteltiin sekä kilpailusääntöjä että sisämarkkinasääntöjä. Ks. julkisasiamies Lenzin ratkaisuehdotus Bosman (C-415/93, EU:C:1995:293).

¹⁴ Ks. yksityiskohtaisemmin Müller-Graff, P.-Chr., ”Die Verfassungsziele der Europäischen Union”, s. 128–136, teoksessa Dausen, M. A., *Handbuch des EU-Wirtschaftsrechts*, Band I, EL 59, C.H. Beck, München, 2023.

¹⁵ Tämä toteamus primäärioikeuden (josta pöytäkirjat muodostavat erottamattoman osan, ks. SEU 51 artikla) tasolla oli tarpeen, koska aikaisempi EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan 1 kohdan g alakohta (jonka nojalla Euroopan yhteisön tavoitteeksi määrätään ”sellaisen järjestelmän käyttöön ottaminen, joka estää kilpailun vääristymisen sisämarkkinoilla”) ei näkynyt enää SEU 3–SEU 6 artiklassa, joilla EY 3 artiklan 1 kohta on olennaisilta osin korvattu Lissabonin sopimuksen voimaantulon myötä.

¹⁶ Ks. esim. tuomio 12.12.1974, Walrave ja Koch (36/74, EU:C:1974:140, 17 kohta).

¹⁷ Yhteisöjen tuomioistuin katsoi siten, että SEU 4 artiklan 3 kohdan nojalla jäsenvaltiot eivät voi pitää voimassa lainsäädäntöä, jossa sallitaan yrityksen rikkovan EU:n kilpailuoikeutta, koska tällainen lainsäädäntö on omiaan poistamaan kilpailuoikeudelta sen tehokkaan vaikutuksen. Ks. tuomio 1.10.1987, van Vlaamse Reisbureaus (311/85, EU:C:1987:418, 10 kohta).

niiden soveltaminen rinnakkain (tai päällekkäin). Kun otetaan edellä kuvattu perussopimusten alkuperäinen ajatusmalli huomioon, voidaan pohtia, mitkä syyt ovat johtaneet siihen, että unionin tuomioistuin on omaksunut tämän lähestymistavan. On ilmeistä, että vaikka tällainen sääntöjen rinnakkainen soveltaminen saattaa johtaa siihen toivottavaan tilanteeseen, että mitkään FIFA:n kaltaisen yhteisön vahvistamat säännöt eivät jää unionin oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle, tätä ei saavuteta hankaluuksitta: mitä tapahtuu esimerkiksi silloin, jos riidanalaisen säännön todetaan sopivan yhteen SEUT 101 artiklan kanssa mutta olevan ristiriidassa SEUT 45 artiklan kanssa, tai päinvastoin? Vaistonvarainen vastaus on selvä: molempia sääntökokonaisuuksia (kilpailusäännöt ja perusvapaudet) on arvioitava itsenäisesti asiasisällön osalta.

35. Otetaan esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomio Royal Antwerp Football Club¹⁸ ja kuvitellaan, että soveltamalla unionin tuomioistuimen toteamuksia ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin päätyy tilanteeseen, jossa riidanalaisten sääntöjen 1) tarkoituksena on kilpailun rajoittaminen SEUT 101 artiklassa tarkoitettulla tavalla¹⁹ ja ne 2) merkitsevät SEUT 45 artiklassa tarkoitettua rajoitusta. Tämän jälkeen kansallisen tuomioistuimen pitäisi soveltamalla edelleen tuomiota Royal Antwerp Football Club käsiteltävänä olevaan asiaan todeta, että tarkoitukseen perustuva rajoitus (SEUT 101 artikla) on sellaisenaan kielletty, jolloin on mahdotonta arvioida sitä muiden tavoitteiden valossa tuomioon Wouters ym.²⁰ liittyvän oikeuskäytännön mukaisesti.²¹ Samaan aikaan kansallinen tuomioistuin voisi tutkia mahdollisia SEUT 45 artiklan mukaisia oikeuttamisperusteita ja jopa todeta, että rajoitukset ovat kyseisessä tapauksessa oikeutettuja. Tämän seurauksena riidanalaiset säännöt olisivat SEUT 101 artiklan vastaisia mutta sopisivat yhteen SEUT 45 artiklan kanssa.

36. Lopuksi olisi pidettävä mielessä, että oikeudelliset seuraukset, joita liittyy perusvapauksien loukkaamisiin ja kilpailusääntöjen rikkomisiin, poikkeavat perustavanlaatuisesti toisistaan: sen jälkeen kun unionin tuomioistuin on todennut FIFA:n rikkoneen esimerkiksi SEUT 45 artiklaa, riidanalaisia sääntöjä ei voida soveltaa FIFA:n toimivallan alalla siltä osin kuin kyseessä ovat EU:n sisämarkkinat. Edelleen tarvitaan kuitenkin jäsenvaltioiden välistä rajatylittävää osatekijää. Sitä vastoin sen jälkeen kun SEUT 101 artiklan rikkominen on todettu, riidanalaisia sääntöjä ei voida soveltaa edes jäsenvaltion sisällä.

37. Oli miten oli, noudatan tässä ratkaisuehdotuksessa samaa lähestymistapaa kuin unionin tuomioistuin edellä mainituissa periaatepäätöksissä: tutkin sekä SEUT 45 että SEUT 101 artiklan.

2. Riidanalaiset säännöt

38. Tässä vaiheessa on mielestäni hyödyllistä kerrata riidanalaiset säännöt lyhyesti.

39. RSTP:n 17 artiklan 1, 2 ja 4 kohdan nojalla pelaaja ja seura, joka haluaa ottaa hänet palvelukseensa, ovat yhteisvastuussa korvauksesta, joka on suoritettava seuralle, jonka sopimus pelaajan kanssa on päätetty ilman perusteltua syytä. Lisäksi urheilutoimintaan liittyviä seuraamuksia ja taloudellisia seuraamuksia määrätään pelaajalle ja seuralle. Käytän jatkossa näistä säännöistä nimitystä ”korvausta ja seuraamuksia koskevat säännöt”.

¹⁸ Minulla oli ilo antaa kyseisessä asiassa ratkaisuehdotus SEUT 45 artiklan osalta, ja olin tyytyväinen siihen, että unionin tuomioistuin noudatti sitä pitkälti tuomiossaan.

¹⁹ Ks. tuomio Royal Antwerp Football Club (101–111 kohta).

²⁰ Tuomio 19.2.2002 (C-309/99, EU:C:2002:98).

²¹ Ks. tuomio Royal Antwerp Football Club (115 kohta). Ks. myös tuomio 21.12.2023, European Superleague Company (C-333/21, EU:C:2023:1011, 186 kohta) ja tuomio 21.12.2023, International Skating Union (C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 113 kohta).

40. RSTP:n 9.1 artiklan ja RSTP:n liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohdan nojalla liitolla, johon pelaajan aikaisempi seura kuuluu, on mahdollisuus olla antamatta kansainvälistä siirtotodistusta, joka on tarpeen, jotta uusi seura voisi ottaa pelaajan palvelukseensa, jos tämän aikaisemman seuran ja pelaajan välillä on vireillä oikeusriita.

3. SEUT 45 artiklassa tarkoitettu rajoitus

41. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 45 artikla on esteenä kaikille toimenpiteille – riippumatta siitä, sovelletaanko sitä kansalaisuuden perusteella vai ei –, joilla voi olla epäsuotuisa vaikutus unionin kansalaisiin, kun he haluavat harjoittaa taloudellista toimintaa muun jäsenvaltion kuin alkuperäjäsenvaltionsa alueella, estämällä heitä lähtemästä kyseisestä jäsenvaltiosta tai tekemällä lähtemisestä vähemmän houkuttelevaa.²²

42. Epävarmuutta siitä, että kaikki riidanalaiset säännöt ovat rajoittavia, ei juurikaan ole, minkä osoittaa etenkin se, ettei yksikään ennakkoratkaisumenettelyn osapuolista pyri kyseenalaistamaan niiden rajoittavuutta.

43. Säännöt, joiden mukaan uusi seura on yhteisvastuussa sopimusrikkomuksesta maksettavasta korvauksesta, joka ammattilaispelaajan on suoritettava aikaisemmalle seuralleen, jos sopimus päätetään enneaikaisesti ilman perusteltua syytä, ovat omiaan vähentämään seurojen halukkuutta ottaa pelaaja palvelukseensa taloudellisen riskin pelossa tai luopumaan siitä. Sama pätee urheilutoimintaan liittyvään seuraamukseen, joka sisältää kiellon rekisteröidä uusia pelaajia kansallisella tai kansainvälisellä tasolla kahden täyden peräkkäisen rekisteröintiajanjakson aikana, sekä kansainvälisen siirtotodistuksen antamatta jättämiseen. Tämä voi tosiasiallisesti estää pelaajaa harjoittamasta ammattiaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevassa seurassa.

44. Tässä yhteydessä on tarpeetonta tutkia, merkitsevätkö riidanalaiset säännöt muiden jäsenvaltioiden kansalaisten välillistä syrjintää vai ovatko ne pelkkä henkilöiden vapaan liikkuvuuden este. Merkityksellistä on, että pelaajia tosiasiallisesti estetään siirtymästä muissa jäsenvaltioissa sijaitseviin seuroihin. Juuri näin tapahtui nyt käsiteltävässä tapauksessa: BZ, joka on Ranskan kansalainen ja palkkatyössä, aikoi ryhtyä työskentelemään Belgiassa, jonka kansalainen hän ei ole. Kyseiset toimenpiteet tosiasiallisesti estivät häntä menettelemästä niin.

4. SEUT 101 artikla

45. SEUT 101 artiklan 1 kohdan nojalla sisämarkkinoille soveltumattomia ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua sisämarkkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy.

46. Riidanalaiset säännöt ovat SEUT 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yritysten yhteenliittymien päätöksiä,²³ jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan samassa määräyksessä tarkoitettulla tavalla.²⁴ Korostaisin tässä yhteydessä, että se, että kyseiset säännöt koskevat sitä, mitä tyypillisesti pidettäisiin työläinsäädäntönä, ei vaikuta tähän

²² Ks. tuomio Royal Antwerp Football Club (136 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ks. myös tuomio 27.1.2000, Graf (C-190/98, EU:C:2000:49, 18 kohta) ja tuomio 10.10.2019, Krah (C-703/17, EU:C:2019:850, 40 kohta).

²³ Ks. vastaavasti tuomio Royal Antwerp Football Club (81 kohta).

²⁴ Ks. vastaavasti tuomio Royal Antwerp Football Club (84 kohta).

toteamukseen. Erityisesti ns. "Albany-poikkeusta" ei sovelleta nyt käsiteltävään asiaan siitä yksinkertaisesta syystä, että riidanalaiset toimenpiteet eivät ole työnantajien ja työntekijöiden välisiä työehtosopimuksia.²⁵ Kuten BZ perustellusti korostaa, FIFA on pikemminkin antanut RSTP:n tällaisten sopimusten puuttumisen vuoksi.

47. Tutkin seuraavaksi, merkitsevätkö riidanalaiset toimenpiteet menettelytapaa, jonka tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua sisämarkkinoilla tai josta seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy sisämarkkinoilla.

48. BZ ja FIFPro väittävät, että SEUT 101 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että riidanalaisten sääntöjen *tarkoituksena*²⁶ on kilpailun rajoittaminen SEUT 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. RSTP:n 17 artiklan, 9.1 artiklan ja sen liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohdan sanamuodosta, taloudellisesta ja oikeudellisesta asiayhteydestä sekä päämäärästä ilmenee, että niiden tarkoituksena ja joka tapauksessa sekä tosiasiallisena että mahdollisena seurauksena on, että kaikille "yrityksille", joita taloudellisesta näkökulmasta ovat ammattilaisjalkapalloseurat, jotka kuuluvat kansallisiin jalkapalloliittoihin, jotka ovat puolestaan FIFA:n jäseniä, vahvistetaan sellaisten korkean tason pelaajien palvelusuoritteiden varmistamiseksi, jotka eivät enää ole sopimussuhteessa kilpailevaan seuraan mutta joiden sopimus väitetään päätetyn ilman perusteltua syytä, niin ylimitoitettu ja varoittava sääntökokonaisuus, että näillä edellytyksillä on katsottava rajoitettavan tai "lukittavan" oikeudellisesti ja käytännössä liikaa kyseisten seurojen mahdollisuutta kilpailla keskenään tällä tavoin. Tällainen rajoitus on vielä merkittävämpi siksi, että se liittyy seikkaan, joka oikeus- ja taloustieteen mukaisesti muodostaa yhden keskeisistä osatekijöistä, joiden avulla seurat voivat kilpailla keskenään, koska pelaajien ottaminen palvelukseen liittyy puolestaan seurojen välisten jalkapallo-ottelujen järjestämiseen ja televisointiin. Näillä säännöillä rajoitetaan lisäksi samalla tavoin ja samassa määrin pelaajien omaa mahdollisuutta kilpailla.

49. FIFA ja URBSFA sitä vastoin kiistävät sen, että kyseessä olisi SEUT 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu rajoitus, ja keskittyvät siihen, että kyseisiä sääntöjä olisi mahdollista perustella. Kreikan ja Unkarin hallitukset esittävät samankaltaisen näkemyksen. Ranskan hallitus palauttaa olennaisilta osin kysymyksen, joka koskee SEUT 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tarkoitukseen tai vaikutukseen perustuvaa kilpailunrajoitusta, takaisin ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.²⁷

50. Komissio katsoo, että tässä tapauksessa on olemassa vaikutukseen perustuva kilpailunrajoitus. Se väittää, että riidanalaisten sääntöjen tarkoituksena ei voida katsoa olevan kilpailun rajoittaminen, kun otetaan huomioon niiden sisältö, taloudellinen ja oikeudellinen asiayhteys sekä päämäärä, koska niitä sovelletaan vain silloin, jos sopimus päätetään ilman perusteltua syytä, eivätkä ne siten vaikuta seurojen mahdollisuuteen kilpailla vapaasti ottamalla pelaajia palvelukseensa sekä pelaajan aikaisempaan seuraansa sitovan sopimuksen päättyessä että

²⁵ Tämä poikkeus viittaa kolmeen samana päivänä annettuun unionin tuomioistuimen tuomioon, jotka liittyivät pakolliseen jäsenyyteen alakohtaisissa eläkejärjestelmissä. Asiassa Albany alankomaalainen yhtiö riitautti kaikkien tietyn alan työntekijöiden pakollisen jäsenyyden lisäeläkejärjestelmässä sillä perusteella, että kyseisellä vaatimuksella rajoitettiin kilpailua ja rikottiin määräystä, joka on nykyään SEUT 101 artikla, koska yritykset eivät kyenneet tarjoamaan vaihtoehtoisia eläkkeitä työntekijöiden houkuttelemiseksi. Yhteisöjen tuomioistuin totesi 21.9.1999 antamassaan tuomiossa Albany (C-67/96, EU:C:1999:430, 59 kohta ja sitä seuraavat kohdat), että "työnantajia ja työntekijöitä edustavien etujärjestöjen välisillä kollektiivisilla sopimuksilla on – – luonnostaan tiettyjä kilpailua rajoittavia vaikutuksia", joten on katsottava, että tällaiset sopimukset "eivät luonteensa ja kohteensa vuoksi kuulu [SEUT 101 artiklan] soveltamisalaan". Ks. myös tuomio 21.9.1999, Brentjens' (C-115/97–C-117/97, EU:C:1999:434, 56 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja tuomio Drijvende Bokken (C-219/97, EU:C:1999:437, 46 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

²⁶ Tai vaihtoehtoisesti vähintään niiden *seurauksena*.

²⁷ Italian hallitus ei ota kantaa tähän kysymykseen.

kyseisen sopimuksen voimassaoloaikana sillä edellytyksellä, että kaikki asianomaiset osapuolet suostuvat sopimuksen allekirjoittamiseen ja siinä noudatetaan pelaajien rekisteröintiin sovellettavia erilaisia ajallisia ja aineellisia sääntöjä.

a) Tarkoitukseen perustuva kilpailunrajoitus (SEUT 101 artiklan 1 kohta)

51. Jotta voidaan määrittää, onko kyseessä tarkoitukseen vai vaikutukseen perustuva kilpailunrajoitus, on asianmukaista aloittaa tutkimalla riidanalaisen menettelytavan tarkoitusta. Jos tällaisen tutkimuksen lopussa ilmenee, että kyseisen menettelytavan tarkoitus on kilpailunvastainen, ei ole tarpeen tutkia siitä kilpailulle aiheutuvia vaikutuksia. Vain siinä tapauksessa, että todetaan, ettei kyseisellä menettelytavalla ole kilpailunvastaista tarkoitusta, on siis toisessa vaiheessa tarpeen tutkia sen vaikutukset.²⁸ Sen ratkaisemiseksi, onko sopimus, yritysten yhteenliittymän päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa tietyssä yksittäistapauksessa luonteeltaan²⁹ siinä määrin haitallinen kilpailulle, että sen tarkoituksena voidaan katsoa olevan kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen, on tutkittava ensiksi kyseessä olevan sopimuksen, päätöksen tai menettelytavan sisältö, toiseksi sen taloudellinen ja oikeudellinen asiasyhteys ja kolmanneksi sen tavoitteet.³⁰

52. Riidanalaisten sääntöjen yhdistelmä johtaa seuraavaan tilanteeseen: RSTP:n 17 artiklassa määrätään, että heti kun pelaaja on päättänyt sopimuksen ilman perusteltua syytä, korvaus on maksettava ja ankaria urheilutoimintaan liittyviä seuraamuksia sovelletaan. Lisäksi RSTP:n liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan nojalla tällainen pelaaja ei saa kansainvälistä siirtotodistusta, jonka perusteella seura voisi peluuttaa häntä.

53. Toisin sanoen seuraukset, joita aiheutuu pelaajalle, joka päättää sopimuksen ilman perusteltua syytä, ovat niin ankarat, että on erittäin epätodennäköistä, että pelaaja menettelisi niin. Riidanalaiset säännöt on laadittu siten, että niillä on pelotevaikutus jokaiseen pelaajaan. Sama koskee seuroja, jotka saattaisivat olla kiinnostuneita houkuttelemaan pelaajia kokeilemaan uusia mahdollisuuksia, vaikka pelaajien sopimus on voimassa. Tällaisen toimenpiteen ”hintalappu” olisi erittäin suuri.

54. Riidanalaiset säännöt rajoittavat siten jo luonteensa vuoksi³¹ pelaajien mahdollisuutta vaihtaa seuraa ja käänteisesti (uusien) seurojen mahdollisuutta ottaa pelaajia palvelukseensa tilanteessa, jossa pelaaja on päättänyt sopimuksensa ilman perusteltua syytä. Kuten unionin tuomioistuin on nimenomaisesti todennut, lahjakkaiden pelaajien rekrytointi on yksi ammattilaisjalkapalloseurojen välisen kilpailun ”olennaisista muuttujista”,³² minkä vuoksi pelaajat ovat seurojen tärkein ”tuotannontekijä”.³³

55. Kun siis riidanalaisilla säännöillä rajoitetaan seurojen mahdollisuutta ottaa pelaajia palvelukseensa, niillä väistämättä vaikutetaan seurojen väliseen kilpailuun ammattilaispelaajien hankintamarkkinoilla.

²⁸ Ks. tuomio Royal Antwerp Football Club (86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

²⁹ Eli ”itsessään”; ks. tuomio 11.9.2014, CB v. komissio (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 57 kohta).

³⁰ Ks. tuomio Royal Antwerp Football Club (92 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

³¹ Vaikka olen tietenkin tietoinen siitä, että on viime kädessä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä ratkaista, ovatko pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevat säännöt luonteeltaan siinä määrin haitallisia kilpailulle, että niiden ”tarkoituksena” voidaan katsoa olevan kilpailun rajoittaminen, uskon kyllä, että unionin tuomioistuin kykenee käytettävissään olevien tietojen perusteella ohjaamaan ennakkoratkaisua pyytänyttä tuomioistuinta tässä tilanteessa.

³² Ks. tuomio Royal Antwerp Football Club (107 kohta).

³³ Hyväksyn kaikilta osin tämän käsitteen, jota FIFPro käytti kirjallisissa huomautuksissaan.

56. Nämä seikat ovat vahvoja viitteitä siitä, että tarkoituksena on kilpailun rajoittaminen. On ilmeistä, että on muita tilanteita, joissa pelaajat voivat vaihtaa seuraa ja tulla rekrytoiduiksi. Kuten komissio ilmaisee huomautuksissaan, tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että kyseessä ei olisi tarkoitukseen perustuva kilpailunrajoitus.³⁴ Tilanteessa, jossa sopimus päätetään ilman perusteltua syytä, kilpailun on riidanalaisten sääntöjen mukaisesti tarkoitus loppua. En ymmärrä, miksi tätä ei voitaisi rinnastaa tarkoitukseen perustuvaan kilpailunrajoitukseen.

b) Vaikutukseen perustuva kilpailunrajoitus (SEUT 101 artiklan 1 kohta)

57. Tarkasteluni lopputuloksena on, ettei ole enää tarpeen tutkia, seuraako riidanalaisista säännöistä kilpailun rajoittuminen niiden vaikutuksen perusteella. Tämän perusteella vaikuttaa mielestäni selvältä, että kyseisistä säännöistä ainakin seuraa, että kilpailu rajoittuu. FIFA:n edustaja selitti istunnossa, että käytännössä ei ole olemassa tilanteita, joissa sopimus olisi päätetty ilman perusteltua syytä, mikä on mielestäni enemmän kuin selkeä osoitus siitä, että riidanalaisilla säännöillä on tarkoitettulla tavalla hillitsevä vaikutus, kuten edellä kuvasin.

c) Poikkeus (SEUT 101 artiklan 3 kohta)

58. On mielestäni selvää, että edellytykset SEUT 101 artiklan 3 kohdan mukaiselle mahdolliselle poikkeukselle eivät täyty, mistä syystä niitä ei tutkita tässä ratkaisuehdotuksessa.³⁵

d) SEUT 101 artiklaa koskeva päätelmä

59. SEUT 101 artiklan 1 kohta on esteenä riidanalaisille säännöille. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin toteaisi, että kyseessä ei ole tarkoitukseen vaan vaikutukseen perustuva kilpailunrajoitus, seuraavassa vaiheessa pitäisi arvioida riidanalaisia sääntöjä muiden tavoitteiden valossa tuomion Wouters ym. mukaisesti,³⁶ jotta varmistetaan, ovatko ne oikeutettavissa yhdellä tai useammalla yleisen edun mukaisella hyväksyttävällä tavoitteella, joka ei sellaisenaan ole kilpailunvastainen.³⁷ Tältä osin testi olisi olennaisilta osin verrattavissa SEUT 45 artiklan mukaiseen oikeuttamistestiin, jota en käsittele tässä yhteydessä.

³⁴ Voin sitä vastoin yhtyä komission toteamukseen – vaikka se ei olekaan sitova – joka sisältyy soft law -asiakirjaan ”Suuntaviivat unionin kilpailulainsäädännön soveltamiseksi yksinyrittäjien työoloja koskeviin työehtosopimuksiin”, komission tiedonanto (EYVL 2022, C 374, s. 2), jossa todetaan, että tilanteessa, jossa jäsenvaltioissa toimivat ammattilaisurheiluseurat sopivat keskenään, etteivät ne palkkaa toistensa urheilijoita sinä aikana, kun urheilijalla on sopimus jonkin seuran kanssa, tällainen järjestely on omiaan rikkomaan tarkoituksensa perusteella SEUT 101 artiklaa, koska sillä rajoitetaan urheiluseurojen välistä kilpailua markkinoiden parhaiden urheilijoiden palkkaamisessa.

³⁵ Ks. neljästä päällekkäisestä edellytyksestä, joiden on täyttyttävä tässä yhteydessä, yksityiskohtaisemmin tuomio 21.12.2023, European Superleague Company (C-333/21, EU:C:2023:1011, 189–200 kohta).

³⁶ Tuomio 19.2.2002 (C-309/99, EU:C:2002:98).

³⁷ Ks. tuomio Royal Antwerp Football Club (113 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

5. Oikeuttaminen

60. Työntekijöiden liikkumisvapauden rajoitusta ei voida hyväksyä, ellei sille ole ensinnäkin jotakin SEUT 45 artiklan 3 kohdassa mainituista oikeuttamisperustetta³⁸ tai yleistä etua koskevaa pakottavaa syytä³⁹ ja ellei siinä toiseksi oteta huomioon suhteellisuusperiaatetta, jolla tarkoitetaan sitä, että se johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti soveltuu kyseisen tavoitteen saavuttamiseen eikä sitä sovelleta laajemmin kuin on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.⁴⁰

a) Yleistä etua koskevan pakottavan syyn määrittäminen

61. FIFA ja URBSFA väittävät, että riidanalaisilla säännöillä pyritään säilyttämään sopimussuhteen tasapaino ammattilaisjalkapallon alalla ja erityisesti varmistamaan sekä pelaajien että seurojen antamien sitoumuksien noudattaminen.

62. En näe ongelmaa siinä, että nämä mainitut perusteet hyväksytään yleistä etua koskeviksi pakottaviksi syiksi, koska ne eivät ole puhtaasti taloudellisia tavoitteita.⁴¹ Koska sopimussuhteen vakaudella pyritään luomaan edellytykset seurojen väliselle kilpailulle, on lisäksi muistutettava, että unionin tuomioistuin on nimenomaisesti tunnustanut tavoitteen säilyttää seurojen välinen tasapaino siten, että niillä on tietyt yhtäläiset mahdollisuudet ja että ottelujen lopputuloksista ei ole varmuutta.⁴²

b) Oikeasuhteisuus

63. Todettakoon seuraavaksi, että riidanalaisien sääntöjen on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia, millä tarkoitetaan sitä, että niiden on sovellettava varmistamaan johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti tavoiteltujen päämäärien saavuttaminen eikä niillä saa mennä pidemmälle kuin on tarpeen niiden saavuttamiseksi. On ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä arvioida riidanalaisien sääntöjen oikeasuhteisuutta. Siinä yhteydessä riidanalaisien sääntöjen oikeasuhteisuutta koskeva todistustaakka on FIFA:lla.

1) Soveltuvuus

64. Riidanalaiset säännöt vaikuttavat yleisesti siltä, että niillä todennäköisesti luodaan sopimussuhteisin vakautta ja edistetään siten sekä joukkueiden kokoonpanojen pysyvyyttä urheilukilpailuissa että tavoitetta säilyttää tietty tasapaino seurojen välillä urheilukilpailuissa

³⁸ Yleinen järjestys, yleinen turvallisuus taikka kansanterveys.

³⁹ Unionin tuomioistuin on vuosien mittaan käyttänyt erilaista terminologiaa kuvaamaan muita kuin taloudellisia syitä perusteluina, joita oikeuskäytännössä on kehitetty (ja kehitetään). Ks. Martucci, F., *Droit du marché intérieur de l'Union européenne*, Presses Universitaires de France, Paris, 2021, 261 kohta. Yksinkertaisuuden vuoksi käytän tässä ratkaisuehdotuksessa ilmaisua ”yleistä etua koskeva pakottava syy”.

⁴⁰ Ks. tästä lähinnä tuomio 15.12.1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463, 104 kohta), tuomio 16.3.2010, Olympique Lyonnais (C-325/08, EU:C:2010:143, 38 kohta) ja tuomio 10.10.2019, Krah (C-703/17, EU:C:2019:850, 55 kohta).

⁴¹ Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällaisia päämääriä ei voida pitää yleisen edun mukaisena pakottavana syynä, joka oikeuttaisi EUT-sopimuksessa taatun perusvapauden rajoituksen; ks. esim. tuomio 8.6.2023, Prestige ja Limousine (C-50/21, EU:C:2023:448, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

⁴² Ks. tuomio 15.12.1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463, 106 kohta).

säilyttämällä tietyt yhtäläiset menestymisen mahdollisuudet. Tässä yhteydessä on muistutettava, että urheiluun liittyy siinä mielessä tietty erityispiirre, että jalkapalloseurat tarvitsevat vastustajia, jotta järjestelmä toimisi.⁴³

65. Pelaajaa ja uutta seuraa koskevan korvausvelvollisuuden⁴⁴ pitäisi kannustaa pelaajia olemaan päättämättä sopimuksiaan ilman perusteltua syytä ja saada seurat luopumaan ajatuksesta ottaa palvelukseen pelaaja, joka on päättänyt sopimuksensa ennenaikaisesti ilman perusteltua syytä. Sama pätee urheilutoimintaan liittyviin seuraamuksiin⁴⁵ sekä kansainväliseen siirtotodistukseen,⁴⁶ jonka antamatta jättäminen syventää pelaajan ahdinkoa luomalla teknisen esteen sille, että hänet voitaisiin rekisteröidä toiseen liittoon kuuluvaan uuteen seuraan.

2) Tarpeellisuus

66. Seuraavaksi on todettava, että riidanalaisilla säännöillä ei saa mennä pidemmälle kuin on tarpeen sopimussuhteen vakautta koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.⁴⁷

i) Korvaus sopimuksen rikkomisesta (RSTP:n 17 artiklan 1 kohta)

67. Korvauksen maksamista siitä, että sopimus on päätetty ilman perusteltua syytä, voidaan pitää kohtuullisen tarpeellisenä sopimussuhteen vakauden tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä korvaus on kuitenkin laskettava siten, että määrä, joka osapuolen, josta perustellun synn puuttuminen johtuu, on maksettava, ei ylitä sitä, mitä voidaan pitää kohtuudella tarpeellisenä, jotta toiselle osapuolelle voidaan korvata vahinko, jota on aiheutunut sopimuksen tällaisesta päättämisestä, ja jotta hillitään – tässä tapauksessa pelaajan – halua päättää sopimus ilman perusteltua syytä.⁴⁸

ii) Yhteisvastuu (RSTP:n 17 artiklan 2 kohta) ja urheilutoimintaan liittyvät seuraamukset (RSTP:n 17 artiklan 4 kohta)

68. Vaikka FIFA:n näkökulmasta saattaa olla vaikeaa havaita syitä, jotka johtivat siihen, että ammattilaispelaaja päätti aikaisemman seuransa kanssa tekemänsä sopimuksen ennenaikaisesti, kun toinen seura ottaa pelaajan palvelukseensa, mennään mielestäni sillä, että uuden seuran katsotaan järjestelmällisesti olevan vastuussa, pidemmälle kuin on tarpeen hyväksyttävän päämäärän tavoittelemiseksi tilanteessa, jossa uudella seuralla ei ole ollut mitään osuutta sopimuksen päättämisessä. RSTP:n 17 artiklan 4 kohtaan sisältyvä oletama siitä, että uusi seura on houkutellut pelaajaa rikkomaan sopimusta, vaikuttaa erittäin ankaralta, koska en ymmärrä, miten uusi seura voisi osoittaa ”viattomuutensa”. Vaikka voidaan esittää FIFA:n ja komission tavoin, että on mahdollista poiketa RSTP:n 17 artiklan 2 kohdan soveltamisesta, koska

⁴³ Ks. tästä Weatherill, St., ”Is Sport ‘Special’?”, *EU Law Live*, 23.01.2024, <https://eulawlive.com/competition-corner/op-ed-is-sport-special-by-stephen-weatherill/>.

⁴⁴ RSTP:n 17 artiklan 1 ja 2 kohta.

⁴⁵ RSTP:n 17 artiklan 4 kohta.

⁴⁶ RSTP:n liitteessä 3 oleva 8.2 artiklan 7 kohta ja 4 kohdan b alakohta.

⁴⁷ Toistan näkemykseni, jonka mukaan mielestäni ei ole mitään syytä poiketa vakiintuneesta oikeudenkäytännöstä, jotta FIFA:lle voitaisiin antaa laajempaa harkintavaltaa kuin normaalisti. Ks. yksityiskohtaisemmin ratkaisuehdotukseni *Royal Antwerp Football Club (C-680/21, EU:C:2023:188, 74–78 kohta)*.

⁴⁸ Muistettakoon tässä yhteydessä, että RSTP:n 17 artiklan 1 kohdan nojalla perusteet, jotka on otettava huomioon korvausta laskettaessa, sisältävät palkan ja muut edut, jotka pelaajalle on suoritettava voimassa olevan sopimuksen ja/tai uuden sopimuksen perusteella, voimassa olevan sopimuksen jäljellä oleva kesto aika enintään viiteen vuoteen saakka, kulut ja menot, joita aikaisemmalle seuralle on aiheutunut tai se on maksanut (jaksotettuina sopimusajanjaksolle) ja se, osuuko rikkomus suoja-ajanjaksolle.

riidanratkaisuelimellä on toimivalta rajoittaa yhteisvastuuperiaatteen soveltamista,⁴⁹ tällaisen harkintavallan antaminen riidanratkaisujaostolle ei mielestäni anna tarvittavaa oikeusvarmuutta pelaajille ja seuroille, koska kaikki riippuu menettelyn toteuttamiskelpoisuudesta ja nopeudesta, jota näyttää olevan vaikeaa varmistaa.

iii) Kansainvälinen siirtotodistus (RSTP:n liitteessä olevat 8.2 artiklan 7 kohta ja 8.2 artiklan 4 kohdan b alakohta)

69. Tässä tapauksessa RSTP:n liitteessä 3 olevaan 8.2 artiklan 7 kohtaan liittyy se riski, että kansainvälisen siirtotodistuksen myöntäminen evätään pelkästään sellaisen väitteen perusteella, että pelaaja ei ole noudattanut sopimusehtojaan ja että seura oli pakotettu päättämään sopimuksen sillä väitetyllä perusteella, että pelaaja ei noudattanut sopimusvelvoitteitaan. Voidaan jälleen väittää, että järjestelmä sisältää tarvittavaa joustavuutta siinä, että mikäli pelaajan ja hänen aikaisemman seuransa välillä on oikeusriita, FIFA voi uuden seuran pyynnöstä poikkeuksellisissa olosuhteissa toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä.⁵⁰ Nämä elementit vaikuttavat kuitenkin mielestäni jälleen liian työläiltä, jotta voitaisiin tehdä se päätelmä, että ne ovat tarpeen sopimuksen vakauden saavuttamiseksi.

c) Perusoikeuskirjan 15 artikla

70. Koska jotkin osapuolet ovat nojautuneet perusoikeuskirjan 15 artiklaan, on mielestäni asianmukaista tutkia kyseinen määräys tässä ratkaisuehdotuksessa.

1) Soveltamisala: perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohta

71. Ennen perusoikeuskirjan 15 artiklan aineellisen soveltamisalan käsittelemistä on ensin selvitettävä, onko kyseinen artikla lähtökohtaisesti *lainkaan* sovellettavissa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevaan asiaan. Sitooko toisin sanoen perusoikeuskirja ja erityisesti sen 15 artikla FIFA:a, kun se hyväksyy RSTP:n kaltaisen asiakirjan?

72. Vastaus on mielestäni kyllä.

73. Perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan perusoikeuskirjan soveltamisala, ja sen nojalla perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta.

74. FIFA ei ole sanan varsinaisessa merkityksessä jäsenvaltio, joka soveltaa unionin oikeutta.

75. Kuten olen kuitenkin toisaalla selittänyt, nyt käsiteltävän tapauksen kaltaisessa tilanteessa FIFA:n kaltaiset yksityiset elimet eivät ole toiminnallisesti verrattavissa unionin toimielimeen vaan jäsenvaltioon, joka pyrkii oikeuttamaan perusvapauden rajoituksen.⁵¹ Unionin tuomioistuin on todennut vakiintuneesti tuomiosta Walrave ja Koch⁵² lähtien, että EUT-sopimuksen määräyksiä sovelletaan FIFA:n kaltaiseen elimeen. Tällaista elintä kohdellaan siten kuin se olisi jäsenvaltio,

⁴⁹ Kuten tilanne näyttää olleen nyt käsiteltävässä asiassa.

⁵⁰ Ks. RSTP:n liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohdan toinen virke.

⁵¹ Ks. ratkaisuehdotukseni Royal Antwerp Football Club (C-680/21, EU:C:2023:188, 54 kohta). Kyse on siis negatiivisesta integraatiosta, jossa elin aikoo rajoittaa perusvapautta edistääkseen toista, tärkeämpänä pitämäänsä politiikkaa.

⁵² Tuomio 12.12.1974 (36/74, EU:C:1974:140, 17 kohta).

joka pyrkii oikeuttamaan perusvapauden rajoituksen (tai kilpailunrajoituksen). Tämän seurauksena on vain johdonmukaista, että tällaisessa tilanteessa siihen pitäisi soveltaa perusoikeuskirjan määräyksiä siten, että ne sitovat sitä. Jos siis toisin sanoen unionin tuomioistuin ei kokenut ongelmalliseksi soveltaa SEUT 45 artiklaa horisontaalisesti FIFA:n kaltaiseen elimeen, tilanteen on oltava sama perusoikeuskirjan soveltamisen osalta.⁵³

76. Käsitettä ”unionin oikeuden soveltaminen” on selvennetty unionin tuomioistuimen tuomiossa Åkerberg Fransson,⁵⁴ jossa unionin tuomioistuin nojautui perusoikeuskirjaa koskeneisiin selityksiin ja totesi, että velvollisuus noudattaa unionin puitteissa määriteltyjä perusoikeuksia koskee jäsenvaltioita vain silloin, kun ne toimivat unionin oikeuden alalla.⁵⁵ Unionin tuomioistuin totesi tämän jälkeen, että koska perusoikeuskirjassa taattuja perusoikeuksia on siis noudatettava silloin, kun kansallinen lainsäädäntö kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan, sellaisia unionin oikeuden alaan kuuluvia tilanteita ei voi olla, joihin kyseisiä perusoikeuksia ei sovellettaisi. Unionin oikeuden sovellettavuus merkitsee perusoikeuskirjassa taattujen perusoikeuksien sovellettavuutta.⁵⁶

77. Näkemykseni mukaan tällainen ”symmetriaperiaate” on täysin perusoikeuskirjan 51 artiklan tarkoituksen mukainen, koska sillä pyritään varmistamaan, että unionin oikeuden soveltamisalalla noudatetaan perusoikeuskirjaan sisältyviä oikeuksia.

78. Haluaisin lisäksi muistuttaa oikeuskäytännöstä, joka on vakiintunut pitkän ajan kuluessa sekä ennen⁵⁷ perusoikeuskirjan voimaantuloa että sen jälkeen⁵⁸ ja jonka mukaan silloin, kun jäsenvaltio vetoaa oikeuttamisperusteeseen perusvapauden rajoittamisen yhteydessä, kyseisen jäsenvaltion on noudatettava unionin perusoikeuksia.

79. Edellä esitetyn perusteella en näe mitään syytä siihen, miksi tässä erityistapauksessa perusoikeuskirjan määräyksiä ei pitäisi soveltaa siten, että yksityiset voivat vedota niihin FIFA:n kaltaista elintä vastaan.⁵⁹

80. Haluaisin lopuksi esittää vielä toisen lyhyen huomautuksen metodologiasta. Edellä esitetyn perusteella katson, että asianmukainen ajankohta tutkia riidanalaisten sääntöjen yhteensopivuutta perusoikeuskirjan kanssa on FIFA:n ja URBSFA:n esittämän oikeuttamisperusteen tarkastelun yhteydessä. Olen tältä osin täysin samaa mieltä kuin julkisasiamies Saugmandsgaard Øe, jonka mukaan silloin, ”kun unionin tuomioistuin tutkii kansallista lainsäädäntöä liikkumisvapauksien valossa, perusoikeuskirjalla taatun perusoikeuden väitettyä loukkaamista ei voida tutkia erillään näiden vapauksien loukkaamista koskevasta

⁵³ Tähän näkemykseen yhtyvät SEUT 45 artiklan ja perusoikeuskirjan 15 artiklan välisen yhteyden osalta Kühling, J., Drechsler, St., teoksessa Pechstein, M., Nowak, C., Häde, U., (toim.), *Frankfurter Kommentar zu EUV, GRC und AEUV*, 2. painos, Band I, Mohr Siebeck, Tübingen, 2023, perusoikeuskirjan 15 artikla, 5 kohta.

⁵⁴ Tuomio 26.2.2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, 20 kohta).

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Ks. tuomio 26.2.2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, 21 kohta). Ks. tästä myös tuomio 21.12.2016, AGET Iraklis (C-201/15, EU:C:2016:972, 62 kohta); tuomio 21.5.2019, komissio v. Unkari (Maatalousmaan käyttö- ja tuotto-oikeudet) (C-235/17, EU:C:2019:432, 63 kohta) ja tuomio 6.10.2021, ECOTEX BULGARIA (C-544/19, EU:C:2021:803, 85 kohta).

⁵⁷ Ks. tuomio 18.6.1991, ERT (C-260/89, EU:C:1991:254, 43 kohta).

⁵⁸ Tuomio 30.4.2014, Pfleger ym. (C-390/12, EU:C:2014:281, 35 kohta).

⁵⁹ Tämä näkemys jaetaan lisäksi laajasti oikeuskirjallisuudessa: ks. esim. Kliesch, J., *Der Status des Profifußballers im Europäischen Recht*, Nomos, Baden-Baden, 2017, s. 151–159.

kysymyksestä”.⁶⁰ Lisättäköön tähän vain, että minusta myös unionin tuomioistuin vaikuttaa tähän saakka menetelleen näin: perusoikeuksiin liittyviä kysymyksiä käsitellään vapaan liikkuvuuden tapauksissa rajoituksen oikeuttamisen yhteydessä.⁶¹

2) Perusoikeuskirjan 15 artiklan aineelliset vaatimukset

81. Todettakoon jo tässä vaiheessa, että mikään seuraavassa perusoikeuskirjan 15 artiklan 1 kohtaa koskevassa tarkastelussa⁶² ei poikkea olennaisesti SEUT 45 artiklan tarkastelusta.

82. Ensinnäkin nyt käsiteltävän kaltaisessa tapauksessa SEUT 45 artiklassa vahvistettua (perustavanlaatuista ja henkilökohtaista) subjektiivista taloudellista oikeutta⁶³ on pidettävä toiminnallisesti perusoikeuskirjan 15 artiklaa vastaavana,⁶⁴ minkä seurauksena esitän täydellisyysden vuoksi vain seuraavat näkemykset.⁶⁵ Aion tässä yhteydessä mainita mahdollisia ongelmia, jotka unionin tuomioistuimen on ratkaistava jossain vaiheessa.

83. Kuten ensinnäkin jo perusoikeuskirjan 15 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ilmenee, siinä määrätään, että jokaisella on oikeus tehdä työtä ja harjoittaa valitsemaansa tai hyväksymäänsä ammattia.⁶⁶ Koska riidanalaiset säännöt koskevat jalkapalloilijoiden ammatin harjoittamista, ne kuuluvat perusoikeuskirjan 15 artiklan 1 kohdassa annetun suojan alaan.

84. Siltä osin kuin kyseessä on toiseksi ammatin harjoittamista koskevan oikeuden mahdollinen rajoittaminen, perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa määrätään, että perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla sekä kyseisten oikeuksien ja vapauksien keskeistä sisältöä kunnioittaen. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti rajoituksia voidaan asettaa vain, jos ne ovat tarpeen ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia.

85. Ensinnäkin on tutkittava, onko RSTP:tä pidettävä perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”lakina”.⁶⁷ Tässä yhteydessä intuitiivinen ja mielestäni viime kädessä vakuuttava vastaus olisi, että abstraktilla tasolla RSTP:n kaltainen toimi voi olla ”laki”, mitä voidaan tässäkin

⁶⁰ Ks. ratkaisuehdotus SEGRO ja Horváth (C-52/16–C-113/16, EU:C:2017:410, 142 kohta).

⁶¹ Ks. tuomio 6.3.2018, SEGRO ja Horváth (C-52/16 ja C-113/16, EU:C:2018:157, 127 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja tuomio 21.5.2019, komissio v. Unkari (Maatalousmaan käyttö- ja tuotto-oikeudet) (C-235/17, EU:C:2019:432, 54 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

⁶² Korostettakoon täydellisyysden vuoksi, että – kuten ilmenee jo määräyksen sanamuodostakin – perusoikeuskirjan 15 artiklan 2 kohdalla ei ole omaa normatiivista sisältöä ja se on viime kädessä tarpeeton, koska se heijastaa lähinnä SEUT 45, SEUT 49 ja SEUT 56 artiklaan sisältyviä perusvapauksia. Tämän vahvistavat perusoikeuskirjan 15 artiklaan liittyvät selitykset (EUVL 2007, C 303, s. 17). Ks. tästä myös em. Kühling, J., Drechsler, St., teoksessa Pechstein, M., Nowak, C., Häde, U., (toim.), *Frankfurter Kommentar zu EUV, GRC und AEUV*, perusoikeuskirjan 15 artikla, 11 kohta, sekä Streinz, R., teoksessa Streinz, R. (toim.), *EUV/AEUV Kommentar*, C.H. Beck, München, 3. painos, 2018, perusoikeuskirjan 15 artikla, 14 kohta. Myös unionin tuomioistuin on vakiintuneesti todennut, että perusoikeuskirjan 15 artiklan 2 kohdan tulkinta vastaa SEUT 45 ja SEUT 49 artiklan tulkintaa, ks. tuomio 4.7.2013, Gardella (C-233/12, EU:C:2013:449, 39 kohta); tuomio 7.4.2016, ONEm ja M. (C-284/15, EU:C:2016:220, 33 kohta); ja tuomio 8.7.2021, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (C-166/20, EU:C:2021:554, 32 kohta).

⁶³ Ks. myös julkisasiamies Lenzin ratkaisuehdotus Bosman (C-415/93, EU:C:1995:293, 203 kohta), jossa SEUT 45 artiklaa kuvataan siten, että ”perusoikeutena, joka on taattu perustamissopimuksessa yksilöllisesti jokaiselle [unionin] työntekijälle”.

⁶⁴ Ks. tämän seikan osalta Mantouvalou, V., Frantziou, E., teoksessa Peers, St., Hervey, T., Kenner, J., ja Ward, A., (toim.), *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary*, 2. painos, C.H. Beck, Hart, Nomos, 2021, 15 artikla, 15.04 kohta.

⁶⁵ Tällä ei pyritä sulkemaan pois sitä, että saattaa olla tilanteita, joissa perusoikeuskirjan 15 artiklalla on normatiivinen sisältö, joka on riippumaton SEUT 45 artiklan normatiivisesta sisällöstä. Nyt käsiteltävään asiaan liittyvässä tapauksessa, jossa toimenpiteellä niin selvästi rajoitetaan vapaata liikkuvuutta, tilanne ei kuitenkaan ole tällainen.

⁶⁶ Ks. tästä myös Jarass, H.D., *Charta der Grundrechte der Europäischen Union*, 4. painos, C.H. Beck, München, 2021, 15 artikla, 8 kohta.

⁶⁷ Ks. vastaavasti myös Kliesch, J., *Der Status des Profifußballers im Europäischen Recht*, Nomos, Baden-Baden, 2017, s. 279.

yhteydessä perustella vastaavalla tavalla kuin edellä perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan nojalla: kun FIFA:n tai URBSFA:n toimen katsotaan kuuluvan perusoikeuskirjan soveltamisalaan nyt käsiteltävään asiaan liittyvän kaltaisessa tilanteessa, kyseistä toimea on pidettävä perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”lakina”. Valitsisin toisin sanoen toiminnallisen lähestymistavan määriteltäessä käsitettä ”laki” ja pitäisin RSTP:tä ”aineellisena lakina”, koska se on laadittu abstraktilla tavalla ja sitä on tarkoitus soveltaa abstraktisti. Vaikka olen tietoinen tällaisen toteamuksen perustavanlaatuisesta merkitystä, mikä varmasti ansaitsisi perusteellisen tutkimuksen tilanteessa, jossa perusoikeuskirjan 15 artikla ei, kuten nyt käsiteltävässä asiassa, ”sulaudu” SEUT 45 artiklaan, tämä on mielestäni seurausta siitä, että tämän artiklan soveltamisalaa laajennetaan koskemaan FIFA:n kaltaisia elimiä.

86. Seuraavaksi kyseisten sääntöjen on oltava asianmukaisesti saatavilla ja ne on muotoiltava riittävän täsmällisiksi.⁶⁸ Tilanne näyttää olevan tällainen FIFA:n sääntöjen osalta.

87. Viittaan lopuksi rajoittamista koskevan testin loppuosan (oikeuttamisperusteen yksilöinti, oikeasuhteisuus) osalta edellä tässä ratkaisuehdotuksessa esitettyihin vastaaviin näkökohtiin, koska testi vastaa toiminnallisesti SEUT 45 artiklan mukaista testiä.

IV Ratkaisuehdotus

88. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Cour d’appel de Monsin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) SEUT 101 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä säännöille, joita on antanut liitto, joka on maailmanlaajuisesti vastuussa jalkapallo-otteluiden järjestämisestä, ja joita soveltavat sekä kyseinen liitto että sen jäseninä olevat kansalliset jalkapalloliitot, kun näiden sääntöjen mukaan pelaaja ja seura, joka haluaa ottaa hänet palvelukseensa, ovat yhteisvastuussa korvauksesta, joka on suoritettava seuralle, jonka sopimus pelaajan kanssa on päätetty ilman perusteltua syytä, ja liitto, johon pelaajan aikaisempi seura kuuluu, ei voi antaa tarvittavaa kansainvälistä siirtotodistusta, jos uusi seura on ottamassa pelaajan palvelukseensa, mikäli kyseisen aikaisemman seuran ja pelaajan välillä on vireillä oikeusriita, jos osoitetaan ensinnäkin, että kyseiset yritysten yhteenliittymien päätökset ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ja toiseksi, että niiden tarkoituksena tai vaikutuksena on kilpailun rajoittaminen ammattilaisjalkapalloseurojen välillä, ellei tässä jälkimmäisessä tapauksessa osoiteta vakuuttavien perustelujen ja todisteiden avulla, että ne ovat sekä oikeutettavissa yhden tai useamman hyväksyttävän päämäärän tavoittelemisella että tiukasti arvioiden tarpeen tätä tarkoitusta varten.
- 2) SEUT 45 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä sellaisten sääntöjen soveltamiselle, jotka on antanut jalkapallo-ottelujen järjestämisestä maailmanlaajuisesti vastaava liitto ja joita soveltavat sekä kyseinen liitto että sen jäseninä olevat kansalliset jalkapalloliitot
 - kun näiden sääntöjen mukaan pelaaja ja seura, joka haluaa ottaa hänet palvelukseensa, ovat yhteisvastuussa korvauksesta, joka on suoritettava seuralle, jonka sopimus pelaajan kanssa on päätetty ilman perusteltua syytä, ellei voida osoittaa, että on aidosti mahdollista kohtuullisessa määräajassa olla noudattamatta tätä periaatetta silloin, jos voidaan osoittaa,

⁶⁸ Ks. tästä vaatimuksesta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio Sunday Times v. Yhdistynyt kuningaskunta, CE:ECHR:1979:0426JUD000653874, 49 kohta.

että uusi seura ei ole osallistunut kyseisen pelaajan sopimuksen ennenaikaiseen ja perusteettomaan päättämiseen

- kun näiden sääntöjen mukaan liitto, johon pelaajan aikaisempi seura kuuluu, ei voi antaa tarvittavaa kansainvälistä siirtotodistusta, jos uusi seura on ottamassa pelaajan palvelukseensa, mikäli kyseisen aikaisemman seuran ja pelaajan välillä on vireillä oikeusriita, ellei voida osoittaa, että tehokkaita, aitoja ja nopeita väliaikaisia toimenpiteitä voidaan toteuttaa tilanteessa, jossa on esitetty pelkkä väite siitä, että pelaaja ei ole noudattanut sopimuksensa ehtoja ja että seura joutui päättämään sopimuksen, koska pelaaja väitetysti laiminlöi sopimusvelvoitteidensa noudattamisen.